

המערכה על התודעה מתחילה אצלנו

27.08.2026 | שבת מאיר בן שבת written by

"בית החולים נאצר בח'אן-יונס ממשיך לשמש תשתית צבאית מרכזית של חמאס בדרום רצועת עזה. מטופלים ואנשי צוות בבית החולים עדים לנוכחות קבע של פעילי חמאס, חלקם רעולי פנים, באזורים שונים של מתחם בית החולים. בקומה השנייה של מרפאות החוץ מתבצעות חקירות של ביטחון הפנים והמודיעין הצבאי של חמאס, שמנצל את בית החולים כמרכז שלטון, לצורך חקירות, עינויים וגביית כספים".

ציטוט זה נלקח מתוך הודעה משותפת של צה"ל ושב"כ, שפורסמה השבוע באתר דובר צה"ל. על רקע התיאור המפורט בלט בחסרוננו סעיף ה"לפיקך" משפט הסיום שאמור היה להסביר מה עושים עם הדבר הזה. במקום זאת, ההודעה נחתמה באזהרה לתושבי רצועת עזה, שלפיה "חמאס מפחד לאבד את השליטה ברצועה, ולכן עושה שימוש בבתי חולים, בתי ספר ומתקנים אזרחיים נוספים לצרכיו, ופוגע בתושבים במרחבים שנועדו לשרת אותם". תושבי עזה, כמובן, הם האחרונים שזקוקים לאזהרה הזאת.

ניתן להניח שההחלטה לפרסם את המידע הזה נפלה רק לאחר שנשללה האפשרות לפעולה מבצעית על בסיסו. אפשר גם להעריך מה היו השיקולים לכך. אלא שכאשר מערכת הביטחון מצהירה על מודעותה להתרחשויות כאלה ונמנעת מלטפל בהן, היא מייצרת תודעה של השלמה עם קיומן. זהו הרושם שעלול להתקבל לא רק בחמאס, אלא גם באוכלוסייה העזתית כולה, אצל המתווכים הבינלאומיים, ב"מועצת השלום" ואפילו בקרב כוחותינו בצה"ל ובשב"כ.

כאשר בישראל הרשמית מדברים במונחים של "הפרות מצד חמאס", אנו משחקים לידי ארגון חמאס והמדינות התומכות בו, שמבקשים להחזיר את העימות לממדים של סכסוך בין שני צדדים עם טענות הדדיות לאי-קיומן של הבנות. כאשר ישראל "מזהירה את חמאס" בעקבות שיגורי העפיפונים, היא תורמת בכך לחיזוקו של הרושם הזה על קיומו של שיח קינטי-מדיני משולב בין הצדדים. כאשר מוסיפים להודעה על חיסול מחבל שהשתתף בטבח 7 באוקטובר גם את העובדה שהוא היה מעורב בקידום פעילות טרור עדכנית, מחזקים את הרושם שזהו תנאי לסיכולים ממוקדים בעת הזו.

השפה אינה רק כלי טכני להעברת מסרים ומידע. היא משקפת, מעצבת ובונה את התודעה ואת תפיסת המציאות שלנו. התודעה מחוללת את הרצון ואת הנחישות, ומשפיעה על המעשים. כאשר אנו מצהירים כי לא נחזור למציאות שלפני 7 באוקטובר, זה מחייב אותנו לפני הכול לשינוי תודעתי. נדרש מאיתנו להישאר בתודעה של השמדת האויב ושליטת כל מציאות שבה חמאס נשאר גורם כוח משמעותי, ריבוני או חמוש, שאיתו מתקיים שיח כלשהו.

במקום לשגר לחמאס אזהרות על הצעדים שישראל תעשה אם לא ייפסקו שיגורי העפיפונים, צריך לבצע את אותם הצעדים; במקום לתעד את "הפרות חמאס", יש לתקוף. רשימת המפקדים

הבכירים בחמאס בדרג שמעל מפקד פלוגה, ארוכה ויציבה מזה זמן. אין שום סיבה להשאיר זאת כך.

ספקנות בריאה

ניקולאי מלאדנוב, מנכ"ל "מועצת השלום", סקר השבוע בפני מועצת הביטחון של האו"ם את תמונת המצב סביב הניסיון לעבור לשלב הבא של תוכנית טראמפ ברצועה. במוקד דבריו עמדה ההסכמה שהושגה עם חמאס על מתווה להעברת השלטון האזרחי והביטחוני בעזה ועל פירוק נשקו במסגרת מפת הדרכים שמקדמות "מועצת השלום" והמדינות המתווכות. מלאדנוב הזהיר כי קריסה של הפסקת האש וחזרה למלחמה עלולות להביא את התהליך כולו ל"נקודת אל-חזור". יש להניח כי אזהרה זו לא כוונה לאוזני הישראלים, שמרביתם מגלים חוסר אמון מוחלט בסיכוייה של תוכנית טראמפ להשיג את היעדים מול חמאס.

מתברר כי ביקורם של ג'ארד קושנר וניקולאי מלאדנוב באזור, וגם פגישתם עם ראש הממשלה בנימין נתניהו, לא הביאו להגברת האמון בתוכניתם מצד הציבור בישראל. סקר שערך מכון משגב לביטחון לאומי ב-20 אוגוסט העלה כי 74 אחוזים מהציבור היהודי בישראל לא מאמינים שתוכנית טראמפ תביא לפירוק מוחלט של חמאס ולהוצאת כל הנשק מרצועת עזה. שתי החלופות המועדפות לפתרון בעיית עזה, מתוך כמה אפשרויות שהוצגו, הן הגברת הלחימה או הקמת ממשל צבאי זמני עד להשגת היעדים הדרושים.

הספקנות ביחס להסדר בעזה היא בגדר קונצנזוס. הציבור הישראלי כולו ² משמאל ומימין ³ מחזיק בעמדה כמעט זהה בנושא זה.

הלחץ הציבורי הגובר, המורגש היטב סביב המדיניות הביטחונית בעזה, הוא אחד הביטויים לשינוי התודעתי שחל בדעת הקהל בישראל. התגובה הציבורית לאפשרות פתיחתו של מעבר ארז להכנסת סחורות לעזה, וההודעה המהירה שפרסמו אתמול ראש הממשלה נתניהו ושר הביטחון ישראל כ"ץ, הן עדות נוספת לכך.

הממשלה והדרג הצבאי נתונים תחת זכוכית מגדלת ציבורית קפדנית. הציבור לא מוכן לפשרות, ומספק גיבוי מלא למדיניות נוקשה. זו התשובה גם לנאומו של מלאדנוב בפני מועצת הביטחון.

התרגיל הפוליטי של חמאס

בהנחה הלא-מבוססת שלא יהיו התפתחויות שישפיעו על כך, ב-28 בנובמבר תקיים הרשות הפלסטינית בחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית. הפעם האחרונה שבה התקיימו בחירות לגוף זה הייתה בשנת 2006, וחמאס זכה בהן לרוב. תנועת חמאס הדגישה אז במוצהר כי השתתפותה בבחירות לא מהווה הכרה בזכותה של ישראל להתקיים או בהסכמי אוסלו. כדי למנוע תרחיש דומה קבע אבו-מאזן תנאים שמונעים את השתתפות חמאס בבחירות, ובהם פירוק הזרוע הצבאית של הארגון.

בחמאס נערכים ברצינות לאירוע הזה, ורואים בו הזדמנות לחיזוק כוחה של התנועה במוסדות

הפלסטיניים וביהודה ושומרון. "ההשתתפות בבחירות היא המצב הטבעי מבחינת חמאס", אמר בכיר התנועה חוסאם בדראן, והוסיף: "ניצחנו בבחירות ב-2006 ברוב גדול וברור. אך טבעי היה שננהל את השלטון ברצועת עזה ובגדה". לדבריו, "אנחנו הולכים היום לבחירות כדי להרכיב את הגוש הלאומי הגדול ביותר האפשרי שיתמודד בהן".

בארגון הטרור קיבלו בסיפוק את אמירתו של מלאדנוב במאי השנה, שלפיה אין דרישה מחמאס להיעלם כליל מהזירה הפוליטית. ליתר ביטחון, וכדי שההשתתפות בבחירות לא תשמש מנוף לחץ על חמאס, ראשיו עסוקים בתחבולות פוליטיות. בין השאר, כדי לעקוף התנגדויות אפשריות חמאס מתכנן לחבור לגורמים פלסטיניים מקרב מתנגדי אבו־מאזן, שחלקם נתפסים לגיטימיים בעיני הקהילה הבינלאומית, וביחד איתם להתמודד במסגרת גוש פוליטי גדול. מוחמד דחלאן הוא אחד השמות המוכרים יותר לציבור בישראל מהגורמים הללו.

הפוליטיקה הפנימית במערכת הפלסטינית היא מהנושאים המשעממים יותר בשיח הישראלי אפילו בימי שגרה, קל וחומר כשסדר היום גדוש בנושאים דרמטיים [?] החל מהמלחמה נגד איראן, וכלה בבחירות בישראל. דווקא משום כך כדאי לזכור ולהזכיר: השתתפות חמאס בבחירות ב-2006, בעודו מפעיל טרור ומחויב להשמדת מדינת ישראל, סללה את דרכו לתפיסת הגה השלטון ברצועת עזה, ומשם לימים גם למתקפת 7 אוקטובר.

כשלעצמה, הרש"פ היא שכיב מרע. הממשלה הנוכחית בישראל אומנם הבהירה כי לא תוקם מדינה פלסטינית, אך מנגד לא נטשה את מחויבותה להסכמי אוסלו [?] כנראה בעקבות הרתיעה מפני מחיריו של צעד כזה.

עמדת ישראל ביחס לקיומן של הבחירות ברשות טרם הובהרה. גם אם מסיבות שונות היא תחליט לאפשר אותן, בשום אופן וצורה אין לאפשר לחמאס לקחת בהן חלק. מלחמת חורמה [?] זו האפשרות היחידה מול ארגון הטרור.

פורסם במוקד ראשון, בתאריך 28 באוגוסט 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.